

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 208)

**Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda  
Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve  
Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/625)**

*Not : Tasarı Başkanlığca; Anayasa ve Plan ve Bütçe komisyonlarına havale edilmiştir.*

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-587/2799

20.6.2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

**Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 16.6.2003 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.**

**Gereğini arz ederim.**

*Abdullah Gül*

**Başbakan V.**

**GENEL GEREKÇE**

Anayasa Mahkemesinin 8.5.2003 tarihli ve E. 2003/31, K. 2003/3 (Yürütmeyi Durdurma) sayılı Kararı ile, 4839 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun, emeklilik yaşını 65'ten 61'e düşüren hükümlerinin, esas hakkında karar verilinceye kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin bu Kararı sonucunda, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda, emekli sandığı iştirakçilerinin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddine ilişkin bir düzenleme kalmamıştır. Bu durumda, kamu düzenini ihlal edecek nitelikte hukuksal bir boşluk doğmuştur. Bu hukuksal boşluğu gidermek üzere gerekli kanunî düzenlemenin kısa sürede yapılması gerekmektedir. Bu düzenleme yapılırken iştirakçilerin azamî çalışma yaşlarının 65'ten 61'e indirilmesine ilişkin hüküm muhafaza edilmiş ve iştirakçilerin malî ve sosyal haklarını korumak amacıyla kademeli bir emeklilik sistemi öngörülmüştür.

Bu kapsamda, Kanunun yayımı tarihinde 61 yaşını doldurmuş olan veya Kanunun yayımı tarihinde 61 yaşını doldurmasına kısa bir süre kalanlar için bir geçiş dönemi öngörülerek, hukuk güvenliği ve istikrarı sağlanmış, kamu görevlilerinin hemen emekli edilmelerinden kaynaklanacak maddî ve sosyal olumsuz neticelerin en aza indirilmesi amaçlanmıştır.

Diğer taraftan, Sandık iştirakçisi olanlardan, bu Kanun hükümlerine göre yaş haddi nedeniyle emekliye sevk edilmeleri gereken tarihteki fiilî hizmet süreleri emekli aylığı bağlanması için gerekli süreden az olanların, mağdur olmalarını önlemek amacıyla, 65 yaşını dolduracakları tarihi geçmemek üzere, emekli aylığına hak kazanmak için gerekli hizmet süresini dolduruncaya kadar görevlerinde kalmalarına imkân tanınmıştır.

## MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Madde ile, Emekli Sandığı iştirakçilerinin 65 yaş olan emeklilik yaş haddi 61'e düşürülmüştür. Bu düzenleme ile, kamu personelinin genç yaşta daha üst görevlere yükselmelerine imkân sağlanmakta ve kamuya dinamizm getirilmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca, 5434 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin 4839 sayılı Kanunla değiştirilmeden önceki hükmü yeniden getirilerek Başbakanlık Müsteşarı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarı, Hazine Müsteşarı ve Dış Ticaret Müsteşarının yaş hadlerinin, atandıkları usule göre 65 yaşını doldurdukları tarihi geçmemek üzere uzatılabilmesine imkân tanınmaktadır.

Yapılan düzenleme ile, Anayasanın 140 ıncı maddesinin amir hükmüne paralel olarak hâkim ve savcılarının görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 65 yaşını doldurdukları tarih olarak belirlenmektedir.

Maddede yapılan diğer bir düzenleme ile, Devletin dış politikasını yürüten Dışişleri Bakanlığında görevli büyükelçi ve daimi temsilcilerin yaş hadleri, dış politikada kesinti ve aksamaya neden olunmaması bakımından 65 yaşını doldurdukları tarih olarak tespit edilmiştir.

Diğer taraftan, (d) fıkrasında yer alan "bent" ibareleri madde içinde bütünlük sağlamak üzere "fıkra" olarak değiştirilmektedir.

Madde 2. - Madde ile, 5434 sayılı Kanuna üç geçici madde eklenmektedir.

Geçici 215 inci madde ile, Kanunun yayımı tarihinde 61 yaşını doldurmuş olanlar veya Kanunun yayımı tarihinde 61 yaşını doldurmalarına kısa bir süre kalanlar için bir geçiş dönemi öngörülmektedir.

Kanunun yayımı tarihinde 61 yaşını doldurmuş olanlar için dört kademe belirlenmiş ve 6 aydan 3 aya kadar birer aylık aralıklarla değişen bir geçiş dönemi tespit edilmiştir.

Kanunun yayımı tarihinde 61 yaşını doldurmalarına 5 aya kadar süre kalanlar için beş kademe belirlenmiş ve 5 aydan 1 aya kadar birer aylık aralıklarla değişen bir geçiş dönemi tespit edilmiştir.

Ancak, hiçbir şekilde emeklilik yaş haddi 65 yaşını geçemeyecektir.

Bu düzenleme ile makul bir geçiş dönemi öngörülerek, kamu görevlilerinin hemen emekli edilmelerinden kaynaklanacak maddi ve sosyal olumsuz neticelerin en aza indirilmesi amaçlanmaktadır.

Geçici 216 ncı madde ile, 17.4.2003 tarihinde Sandık iştirakçisi olanlardan çok az sayıda da olsa, yaş haddinin 65'ten 61'e indirilmesi nedeniyle emekli aylığına hak kazanamayanların, mağduriyetlerini önlemek amacıyla, emekli aylığı bağlanabilmesi için gerekli hizmet süresini dolduracakları tarihe kadar görevlerine devam edebilmeleri imkânı getirilmektedir. Ancak bu kişiler, 65 yaşını doldurdukları tarihte hizmet süreleri ne olursa olsun yaş haddi nedeniyle emekliye sevk edileceklerdir.

Geçici 217 nci madde ile, Anayasa Mahkemesinin yürürlüğü durdurma kararını verdiği tarih olan 10.5.2003 tarihi ile bu Kanunun yayımı tarihi arasında geçen sürede emeklilik yaş haddi konusunda ortaya çıkan hukuksal boşluğu doldurmak üzere, bu dönemde emeklilik yaş haddi 4839 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce olduğu gibi 65 yaş olarak tespit edilmiştir.

Madde 3. - Madde ile, bu Kanunla yapılan düzenlemeler karşısında uygulama olanağı kalmayan, 5434 sayılı Kanunun geçici 213 ve geçici 214 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 4. - Bu Kanunun 2 nci maddesi ile 5434 sayılı Kanuna eklenen geçici 216 ncı maddenin yürürlük tarihi, 4839 sayılı Kanunun yayımı tarihi olan 17.4.2003, geçici 217 nci maddenin yürürlük tarihi, Anayasa Mahkemesinin yürürlüğü durdurma kararının Resmî Gazetede yayımlandığı tarih olan 10.5.2003 olarak tespit edilmiştir. Diğer maddeler yayımı tarihinde yürürlüğe girecektir.

Madde 5. - Yürütme maddesidir.

## Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

*Türkiye Büyük Millet Meclisi*

*Plan ve Bütçe Komisyonu*

*Esas No.: 1/625*

*Karar No.: 40*

2.7.2003

### TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca, 20.6.2003 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 23.6.2003 tarihinde Komisyonumuza havale edilen, “Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”, Komisyonumuzun 1.7.2003 tarihinde yapmış olduğu 54 üncü birleşiminde Hükümeti temsilen Maliye Bakanı Kemal Unakıtan ile Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı ve Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; Kamuda emeklilik yaşı 65’ten 61’e indiren 4839 sayılı Kanunun bazı hükümlerinin yürürlüğünün Anayasa Mahkemesince durdurulması üzerine, kamu düzenini ihlâl edecek nitelikte hukuksal bir boşluk doğmuştur. Bu hukuksal boşluğu doldurmak amacıyla bir düzenleme yapma gereksinimi ortaya çıkmış, böylece emeklilik yaşı konusunda makûl bir geçiş dönemi belirlenerek, kamu görevlilerinin hemen emekli edilmelerinden kaynaklanacak maddî ve sosyal olumsuz neticelerin de en aza indirilmesi öngörülmüş ve bu çerçevede Tasarı hazırlanmıştır.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

- Kanunun yayımı tarihinde 61 yaşını doldurmuş olan veya 61 yaşını doldurmasına kısa bir süre kalanlar için bir geçiş döneminin belirlendiği,

- Yaş haddi nedeniyle emekliye sevk edilmesi gereken, ancak hizmet süresi emekli aylığı bağlanması için gerekli süreden az olanların mağduriyetini önlemek amacıyla, 65 yaşını geçmemek kaydıyla, hizmet sürelerini dolduruncaya kadar görevlerinde kalmalarına imkân tanınmasının,

- 5434 sayılı Kanunun, 4839 sayılı Kanunla değiştirilmeden önceki haline dönülerek, Başbakanlık, Devlet Planlama Teşkilâtı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlarının yaş hadlerinin, atandıkları usule göre 65 yaşına kadar uzatılabilmesinin,

- Hâkim ve Savcıların yaş hadlerinin 65 olarak belirlenmesinin,

- Büyükelçi ve daimî temsilcilerin yaş hadlerinin, dış politikada kesinti ve aksamaya neden olunmaması açısından 65 yaşını doldurdıkları tarih olarak tespit edilmesinin, öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda, Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Tasarıyla yapılan düzenlemenin Anayasa Mahkemesinin yürürlüğü durdurma gerekçelerini karşılamaktan uzak olduğu ve Türkiye’nin ihtiyaçlarına cevap vermediği,

- Bazı müsteşarların sayılmak suretiyle, atandıkları usulle 65 yaşına kadar görevlerine devam etmelerine imkân tanıyan düzenlemenin doğru olmadığı, diğer müsteşarların da kapsama alınması veya hepsinin kapsam dışı bırakılması gerektiği,

- Geçiş dönemi için tavan olarak öngörülen 6 aylık sürenin yeterli olmadığı,

- Devlete hizmet etmenin yalnızca Devlet Memurluğu yapmak suretiyle olmayacağı, bunun dışında da değişik alanlarda insanların deneyimlerini aktarmak suretiyle devlete yararlı olabileceği,

- Türkiye’de ortalama yaşam süresinin 68 yaş civarında olduğu, emeklilik yaşının Sosyal Güvenlik Sisteminin aktüeryal dengeleri göz önünde tutularak değerlendirilmesi gerektiği, yapılan düzenlemenin teknik bir düzenleme olduğu ve 61 yaşın emeklilik bakımından uygun olduğu,

- Kamu sektöründe tüm ayrımların kaldırılması gerektiği, bu bağlamda da tüm kamu personeli için tek bir emeklilik yaşının belirlenmesinin yerinde olacağı,

- Kamuda 61 yaşın üstünde fiili olarak çalışan insan sayısının sınırlı olduğu, bu insanların tecrübelerinden çeşitli şekillerde faydalanılabileceği, bürokrasiye dinamizm kazandırılması ve gençlerin önünün açılması gerektiği,

- Erken emekliliğin, Emekli Sandığının aktüeryal dengeleri üzerinde olumsuz etkileri olacağı, 1999 yılında bu mülahazayla emeklilik yaşının yükseltildiği.

- Şu an için emekli olacakların sayısının azlığının emeklilik yaşının düşürülmesi için yeterli bir gerekçe olmadığı, çünkü uygulamanın süreklilik arz edeceği, bu durumun ilerleyen yıllarda Emekli Sandığının aktüeryal dengesini bozacağı,

Gibi görüş ve eleştiriler ileri sürülmüştür.

Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise;

- 4839 sayılı Kanunla yapılan emeklilik yaşına ilişkin düzenlemenin Anayasa Mahkemesince yürürlüğünün durdurulduğu ve emeklilik yaş haddine ilişkin düzenleme konusunda boşluk doğduğu, bu boşluğu doldurmak amacı ile yürürlüğü durdurma gerekçeleri de göz önünde tutularak Tasarının hazırlanmış olduğu,

- Aktüeryal hesaplamaların detaylı bir şekilde yapılmış olduğu ve 2004 yılından itibaren önemli tasarruflar sağlanacağı,

- Boşalan kadrolara yeni açıktan atamaların yapılmayacağı, böylece Devletin üzerindeki mali yükün de azalacağı,

- Tasarı kapsamına giren üst düzey bürokrat sayısının son derece sınırlı olduğu, bu nedenle Devletin işleyişinde yönetim sıkıntısı yaşanmayacağı,

- Genç nüfusa imkân tanınarak kamu yönetimine dinamizm kazandırılmasının amaçlandığı, böylece Devletin işleyişine katkıda bulunulacağı,

İfade edilmiştir.

Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir. Tasarının;

- 1 inci maddesi; (a) fıkrasında sayılan; Başbakanlık, Devlet Planlama Teşkilâtı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlarının da genel hükümlere tabi olmasına ilişkin görüşler doğrultusunda fıkranın metinden çıkarılması, buna paralel olarak madde metni ve çerçevesinin redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 2 nci maddesi, aynen,

- 3 üncü maddesi, 1 inci maddede yapılan değişikliğe paralel olarak Emekli Sandığı Kanununun 40 ncı maddesi (a) fıkrasının da yürürlükten kaldırılan hükümler arasında sayılması suretiyle,

- Yürürlük ve Yürütmeye ilişkin 4 üncü ve 5 inci maddeleri aynen,

Kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Sait Açba</i>	<i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>	<i>Sabahattin Yıldız</i>
Afyon	Bursa	Muş
Kâtip	Üye	Üye
<i>Mehmet Sekmen</i>	<i>Mahmut Göksu</i>	<i>Mehmet Melik Özmen</i>
İstanbul	Adıyaman	Ağrı
Üye	Üye	Üye
<i>Ruhi Açıkgöz</i>	<i>Bülent Gedikli</i>	<i>Mehmet Zekai Özcan</i>
Aksaray	Ankara	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Osman Kaptan</i>	<i>Mehmet Mesut Özkan</i>	<i>Ali Osman Sali</i>
Antalya	Aydın	Balıkesir
(Karşı oy yazımız ektedir.)	(Karşı oy yazımız ektedir.)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Kemal Deveçiler</i>	<i>Ömer Abuşoğlu</i>	<i>M. Emin Murat Bilgiç</i>
Balıkesir	Gaziantep	Isparta
(Karşı oy yazım ektedir.)		
Üye	Üye	Üye
<i>Alaattin Büyükkaya</i>	<i>Birgen Keleş</i>	<i>Ali Topuz</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
	(Karşı oy yazısı ektedir.)	(Karşı oy yazım eklidir.)

Üye  
*Kıvılcım Kemal Anadol*  
İzmir  
(Karşı oy yazısı ektedir.)  
Üye  
*Y. Selahattin Beyribey*  
Kars  
Üye  
Gürol Ergin  
Muğla  
(İmzada bulunamadı)  
Üye  
*Enis Tütüncü*  
Tekirdağ  
(Karşı oy yazısı ektedir.)

Üye  
*Hakkı Akalın*  
İzmir  
(Karşı oy yazısı ektedir.)  
Üye  
*Taner Yıldız*  
Kayseri  
Üye  
*Kazım Türkmen*  
Ordu  
(Karşı oy yazısı ektedir.)  
Üye  
*Faruk Nafiz Özak*  
Trabzon

Üye  
*Mehmet Ceylan*  
Karabük  
Üye  
*Ali Er*  
Mersin  
Üye  
*Musa Uzunkaya*  
Samsun  
Üye  
*Mehmet Akif Hamzaçebi*  
Trabzon  
(Karşı oy yazısı ektedir.)

Üye  
*Osman Coşkunoglu*  
Uşak  
(Karşı oy yazımız ektedir.)  
KARŞI OY YAZISI

T.C. Emekli Sandığı iştirakçilerinin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddinin 65'ten 61'e indirilmesini öngören Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 16.3.2003 tarihli ve 4827 sayılı Kanunun çeşitli maddelerine ilişkin olarak Anayasa Mahkemesince yürütmeyi durdurma kararı verilmiştir. Söz konusu karar sonrasında hazırlanan bu Tasarının genel gerekçesinde Anayasa Mahkemesinin anılan kararı uyarınca doğan hukuksal boşluğun giderilmesinin amaçlandığı ifade edilmektedir.

Tasarı 4827 sayılı Kanunun görüşmeleri sırasında ileri sürdüğümüz temel eleştiriyi karşılamış değildir. Hukuksal boşluk giderilirken 4827 sayılı Kanundaki temel kabul olan yaş haddinin 65'ten 61'e indirilmesinden vazgeçilmemiştir.

Emekli Sandığı mevzuatındaki 65 yaş sınırının 61'e indirilmesinin objektif bir gerekçesi yoktur. Genç yaştaki personele yükselme olanağı yaratılması yönündeki bir gerekçe samimi olmaktan uzaktır. Kamu yönetiminde yükselmeler belli kurallara bağlıdır. Yükselmeler bu kurallar içerisinde gerçekleşir. Böyle olmasına rağmen kamu yönetiminin yerleşmiş kuralları bozulmaktadır. Türkiye'de demografik verilere göre ortalama yaşam süresi yükselmektedir. Zorunlu emeklilik yaşının düşürülmesi bu sosyal gelişime de uygun düşmemektedir.

Ayrıca, yaş haddinin 65'ten 61'e indirilmesi nedeniyle kademeli geçiş için öngörülen süreler son derece yetersizdir.

Tasarı bu şekilde kamu yönetimindeki ihtiyaçlardan kaynaklanmayan, kadrolaşma amaçlı bir yaklaşımı yansıtmaktadır.

Anılan nedenlerle Tasarıya katılmıyoruz.

*Ali Topuz*  
İstanbul  
*Kemal Anadol*  
İzmir  
*Kazım Türkmen*  
Ordu

*M. Akif Hamzaçebi*  
Trabzon  
*Birgen Keleş*  
İstanbul  
*Enis Tütüncü*  
Tekirdağ

*Hakkı Akalın*  
İzmir  
*Osman Kaptan*  
Antalya  
*Ali Kemal Deveciler*  
Balıkesir

*Osman Coşkunoglu*  
Uşak

*M. Mesut Özakcan*  
Aydın

## HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

### TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. - 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrası ile (a), (b) ve (d) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İştirakçilerin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 61 yaşını doldurdukları tarihtir. 61 yaşını dolduranların açıktan ve naklen tayinleri yapılamaz. Ancak, personel kanunlarındaki yaş hadlerine ilişkin hükümler ile 43 üncü madde hükmü saklıdır.

a) Görevlerinde kalmaları faydalı görüldüğü takdirde, Başbakanlık Müsteşarı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarı, Hazine Müsteşarı ve Dış Ticaret Müsteşarının yaş hadleri, atandıkları usule göre 65 yaşını doldurdukları tarihi geçmemek üzere uzatılabilir.

b) Üniversite öğretim üyelerinin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 67, hâkim ve savcılar ile Dışişleri Bakanlığında görevli büyükelçi ve daimi temsilcilerin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 65 yaşını doldurdukları tarihtir.”

“d) (a) fıkrasında belirtilen görevlere 61 yaşını, (b) fıkrasında belirtilen görevlere fıkra da belirtilen yaş hadlerini ve (ç) fıkrasında belirtilen görevlere hizalarında gösterilen yaş hadlerini doldurmuş bulunanlar açıktan ve naklen tayin edilemezler.”

MADDE 2. - 5434 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 215. - 40 ıncı madde kapsamında bulunan iştirakçilerden;

a) Bu Kanunun yayımı tarihinde;

1. 61 yaşını doldurmuş olup 62 yaşını doldurmuş olanlar Kanunun yayımı tarihinden itibaren 6 ay,

## PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

### TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. - 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrası ile (b) ve (d) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İştirakçilerin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 61 yaşını doldurdukları tarihtir. 61 yaşını dolduranların açıktan ve naklen tayinleri yapılamaz. Ancak, personel kanunlarındaki yaş hadlerine ilişkin hükümler ile 43 üncü madde hükmü saklıdır.

b) Üniversite öğretim üyelerinin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 67, hâkim ve savcılar ile Dışişleri Bakanlığında görevli büyükelçi ve daimi temsilcilerin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 65 yaşını doldurdukları tarihtir.

d) (b) fıkrasında belirtilen görevlere fıkra da belirtilen yaş hadlerini ve (ç) fıkrasında belirtilen görevlere hizalarında gösterilen yaş hadlerini doldurmuş bulunanlar açıktan ve naklen tayin edilemezler.”

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun  
Kabul Ettiği Metin)

2. 62 yaşını doldurmuş olup 63 yaşını doldur-  
mamış olanlar Kanunun yayımı tarihinden itibaren 5 ay,

3. 63 yaşını doldurmuş olup 64 yaşını doldur-  
mamış olanlar Kanunun yayımı tarihinden itibaren 4 ay,

4. 64 yaşını doldurmuş olup 65 yaşını doldur-  
mamış olanlar Kanunun yayımı tarihinden itibaren 3 ay,

b) Bu Kanunun yayımı tarihinde 61 yaşını  
doldurmalarına;

1. 1 ay ve daha az süre kalanlar 61 yaşını  
doldurdukları tarihten itibaren 5 ay,

2. 1 aydan fazla 2 ay ve daha az süre  
kalanlar 61 yaşını doldurdukları tarihten  
itibaren 4 ay,

3. 2 aydan fazla 3 ay ve daha az süre  
kalanlar 61 yaşını doldurdukları tarihten  
itibaren 3 ay,

4. 3 aydan fazla 4 ay ve daha az süre  
kalanlar 61 yaşını doldurdukları tarihten  
itibaren 2 ay,

5. 4 aydan fazla 5 ay ve daha az süre  
kalanlar 61 yaşını doldurdukları tarihten  
itibaren 1 ay,

Süreyle ve 65 yaşını doldurdukları tarihi  
geçmemek üzere görevlerinde kalırlar.

GEÇİCİ MADDE 216. - 17.4.2003  
tarihinde Sandık iştirakçisi olanlardan, yaş had-  
di nedeniyle emekliye sevk edilmeleri gereken  
tarihteki fiilî hizmet süreleri emekli aylığı bağ-  
lanması için gerekli süreden az olanlar, 65  
yaşını dolduracakları tarihi geçmemek üzere,  
emekli aylığına hak kazanmak için gerekli hiz-  
met süresini dolduruncaya kadar görevlerinde  
kalırlar.

GEÇİCİ MADDE 217. - 3.4.2003 tarihli  
ve 4839 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten  
önce görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini  
gerektiren yaş haddi 65 yaşını doldurdukları  
tarih olan iştirakçiler hakkında, 10.5.2003

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

tarihi ile bu Kanunun yayımı tarihi arasında geçen sürede de emeklilik yaş haddi 65 yaşını doldurdukları tarih olarak uygulanır.”

MADDE 3. - 5434 sayılı Kanunun geçici 213 ve geçici 214 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4. - Bu Kanunun 2 nci maddesi ile 5434 sayılı Kanuna eklenen geçici 216 ncı madde 17.4.2003 tarihinde, geçici 217 nci madde 10.5.2003 tarihinde, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun

Kabul Ettiği Metin)

MADDE 3. - 5434 sayılı Kanunun değişik 40 ıncı maddesinin (a) fıkrası ile geçici 213 ve 214 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4. - Tasarının 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. - Tasarının 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

*Abdullah Gül*

Başbakan V.

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

*A. Gül*

Devlet Bakanı

*B. Atalay*

Devlet Bakanı

*G. Akşit*

Millî Savunma Bakanı V.

*A. Aksu*

Millî Eğitim Bakanı

*H. Çelik*

Ulaştırma Bakanı V.

*G. Akşit*

Sanayi ve Ticaret Bakanı

*A. Coşkun*

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

*A. Şener*

Devlet Bakanı V.

*B. Atalay*

Devlet Bakanı V.

*A. Coşkun*

İçişleri Bakanı

*A. Aksu*

Bayındırlık ve İskân Bakanı

*Z. Ergezen*

Tarım ve Köyişleri Bakanı

*S. Güçlü*

En. ve Tab. Kay. Bakanı

*M. H. Güler*

Çevre ve Orman Bakanı

*O. Pepe*

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

*M. A. Şahin*

Devlet Bakanı

*M. Aydın*

Adalet Bakanı

*C. Çiçek*

Maliye Bakanı V.

*E. Mumcu*

Sağlık Bakanı

*R. Akdağ*

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

*M. Başesgioğlu*

Kültür ve Turizm Bakanı

*E. Mumcu*



T.B.M.M.

(S. Sayısı : 208)

**Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda  
Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve  
Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/625)**

*Not : Tasarı Başkanlıkça; Anayasa ve Plan ve Bütçe komisyonlarına havale edilmiştir.*

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-587/2799

20.6.2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

**Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 16.6.2003 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.**

**Gereğini arz ederim.**

*Abdullah Gül*

**Başbakan V.**

**GENEL GEREKÇE**

Anayasa Mahkemesinin 8.5.2003 tarihli ve E. 2003/31, K. 2003/3 (Yürütmeyi Durdurma) sayılı Kararı ile, 4839 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun, emeklilik yaşını 65'ten 61'e düşüren hükümlerinin, esas hakkında karar verilinceye kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin bu Kararı sonucunda, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda, emekli sandığı iştirakçilerinin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddine ilişkin bir düzenleme kalmamıştır. Bu durumda, kamu düzenini ihlal edecek nitelikte hukuksal bir boşluk doğmuştur. Bu hukuksal boşluğu gidermek üzere gerekli kanunî düzenlemenin kısa sürede yapılması gerekmektedir. Bu düzenleme yapılırken iştirakçilerin azamî çalışma yaşlarının 65'ten 61'e indirilmesine ilişkin hüküm muhafaza edilmiş ve iştirakçilerin malî ve sosyal haklarını korumak amacıyla kademeli bir emeklilik sistemi öngörülmüştür.

Bu kapsamda, Kanunun yayımı tarihinde 61 yaşını doldurmuş olan veya Kanunun yayımı tarihinde 61 yaşını doldurmasına kısa bir süre kalanlar için bir geçiş dönemi öngörülerek, hukuk güvenliği ve istikrarı sağlanmış, kamu görevlilerinin hemen emekli edilmelerinden kaynaklanacak maddî ve sosyal olumsuz neticelerin en aza indirilmesi amaçlanmıştır.

Diğer taraftan, Sandık iştirakçisi olanlardan, bu Kanun hükümlerine göre yaş haddi nedeniyle emekliye sevk edilmeleri gereken tarihteki fiilî hizmet süreleri emekli aylığı bağlanması için gerekli süreden az olanların, mağdur olmalarını önlemek amacıyla, 65 yaşını dolduracakları tarihi geçmemek üzere, emekli aylığına hak kazanmak için gerekli hizmet süresini dolduruncaya kadar görevlerinde kalmalarına imkân tanınmıştır.

## MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Madde ile, Emekli Sandığı iştirakçilerinin 65 yaş olan emeklilik yaş haddi 61'e düşürülmüştür. Bu düzenleme ile, kamu personelinin genç yaşta daha üst görevlere yükselmelerine imkân sağlanmakta ve kamuya dinamizm getirilmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca, 5434 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin 4839 sayılı Kanunla değiştirilmeden önceki hükmü yeniden getirilerek Başbakanlık Müsteşarı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarı, Hazine Müsteşarı ve Dış Ticaret Müsteşarının yaş hadlerinin, atandıkları usule göre 65 yaşını doldurdukları tarihi geçmemek üzere uzatılabilmesine imkân tanınmaktadır.

Yapılan düzenleme ile, Anayasanın 140 ıncı maddesinin amir hükmüne paralel olarak hâkim ve savcılarının görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 65 yaşını doldurdukları tarih olarak belirlenmektedir.

Maddede yapılan diğer bir düzenleme ile, Devletin dış politikasını yürüten Dışişleri Bakanlığında görevli büyükelçi ve daimi temsilcilerin yaş hadleri, dış politikada kesinti ve aksamaya neden olunmaması bakımından 65 yaşını doldurdukları tarih olarak tespit edilmektedir.

Diğer taraftan, (d) fıkrasında yer alan "bent" ibareleri madde içinde bütünlük sağlamak üzere "fıkra" olarak değiştirilmektedir.

Madde 2. - Madde ile, 5434 sayılı Kanuna üç geçici madde eklenmektedir.

Geçici 215 inci madde ile, Kanunun yayımı tarihinde 61 yaşını doldurmuş olanlar veya Kanunun yayımı tarihinde 61 yaşını doldurmalarına kısa bir süre kalanlar için bir geçiş dönemi öngörülmektedir.

Kanunun yayımı tarihinde 61 yaşını doldurmuş olanlar için dört kademe belirlenmiş ve 6 aydan 3 aya kadar birer aylık aralıklarla değişen bir geçiş dönemi tespit edilmiştir.

Kanunun yayımı tarihinde 61 yaşını doldurmalarına 5 aya kadar süre kalanlar için beş kademe belirlenmiş ve 5 aydan 1 aya kadar birer aylık aralıklarla değişen bir geçiş dönemi tespit edilmiştir.

Ancak, hiçbir şekilde emeklilik yaş haddi 65 yaşını geçemeyecektir.

Bu düzenleme ile makul bir geçiş dönemi öngörülerek, kamu görevlilerinin hemen emekli edilmelerinden kaynaklanacak maddi ve sosyal olumsuz neticelerin en aza indirilmesi amaçlanmaktadır.

Geçici 216 ncı madde ile, 17.4.2003 tarihinde Sandık iştirakçisi olanlardan çok az sayıda da olsa, yaş haddinin 65'ten 61'e indirilmesi nedeniyle emekli aylığına hak kazanamayanların, mağduriyetlerini önlemek amacıyla, emekli aylığı bağlanabilmesi için gerekli hizmet süresini dolduracakları tarihe kadar görevlerine devam edebilmeleri imkânı getirilmektedir. Ancak bu kişiler, 65 yaşını doldurdukları tarihte hizmet süreleri ne olursa olsun yaş haddi nedeniyle emekliye sevk edileceklerdir.

Geçici 217 nci madde ile, Anayasa Mahkemesinin yürürlüğü durdurma kararını verdiği tarih olan 10.5.2003 tarihi ile bu Kanunun yayımı tarihi arasında geçen sürede emeklilik yaş haddi konusunda ortaya çıkan hukuksal boşluğu doldurmak üzere, bu dönemde emeklilik yaş haddi 4839 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce olduğu gibi 65 yaş olarak tespit edilmiştir.

Madde 3. - Madde ile, bu Kanunla yapılan düzenlemeler karşısında uygulama olanağı kalmayan, 5434 sayılı Kanunun geçici 213 ve geçici 214 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 4. - Bu Kanunun 2 nci maddesi ile 5434 sayılı Kanuna eklenen geçici 216 ncı maddenin yürürlük tarihi, 4839 sayılı Kanunun yayımı tarihi olan 17.4.2003, geçici 217 nci maddenin yürürlük tarihi, Anayasa Mahkemesinin yürürlüğü durdurma kararının Resmî Gazetede yayımlandığı tarih olan 10.5.2003 olarak tespit edilmiştir. Diğer maddeler yayımı tarihinde yürürlüğe girecektir.

Madde 5. - Yürütme maddesidir.

## Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

*Türkiye Büyük Millet Meclisi*

*Plan ve Bütçe Komisyonu*

*Esas No.: 1/625*

*Karar No.: 40*

2.7.2003

### TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca, 20.6.2003 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 23.6.2003 tarihinde Komisyonumuza havale edilen, “Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”, Komisyonumuzun 1.7.2003 tarihinde yapmış olduğu 54 üncü birleşiminde Hükümeti temsil eden Maliye Bakanı Kemal Unakıtan ile Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip görülmüştür.

Bilindiği gibi; Kamuda emeklilik yaşı 65’ten 61’e indiren 4839 sayılı Kanunun bazı hükümlerinin yürürlüğünün Anayasa Mahkemesince durdurulması üzerine, kamu düzenini ihlâl edecek nitelikte hukuksal bir boşluk doğmuştur. Bu hukuksal boşluğu doldurmak amacıyla bir düzenleme yapma gereksinimi ortaya çıkmış, böylece emeklilik yaşı konusunda makûl bir geçiş dönemi belirlenerek, kamu görevlilerinin hemen emekli edilmelerinden kaynaklanacak maddî ve sosyal olumsuz neticelerin de en aza indirilmesi öngörülmüş ve bu çerçevede Tasarı hazırlanmıştır.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

- Kanunun yayımı tarihinde 61 yaşını doldurmuş olan veya 61 yaşını doldurmasına kısa bir süre kalanlar için bir geçiş döneminin belirlendiği,

- Yaş haddi nedeniyle emekliye sevk edilmesi gereken, ancak hizmet süresi emekli aylığı bağlanması için gerekli süreden az olanların mağduriyetini önlemek amacıyla, 65 yaşını geçmemek kaydıyla, hizmet sürelerini dolduruncaya kadar görevlerinde kalmalarını imkân tanınmasının,

- 5434 sayılı Kanunun, 4839 sayılı Kanunla değiştirilmeden önceki haline dönülerek, Başbakanlık, Devlet Planlama Teşkilatı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlarının yaş hadlerinin, atandıkları usule göre 65 yaşına kadar uzatılabilmesinin,

- Hâkim ve Savcıların yaş hadlerinin 65 olarak belirlenmesinin,

- Büyükelçi ve daimî temsilcilerin yaş hadlerinin, dış politikada kesinti ve aksamaya neden olunmaması açısından 65 yaşını doldurdıkları tarih olarak tespit edilmesinin, öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda, Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Tasarıyla yapılan düzenlemenin Anayasa Mahkemesinin yürürlüğü durdurma gerekçelerini karşılamaktan uzak olduğu ve Türkiye’nin ihtiyaçlarına cevap vermediği,

- Bazı müsteşarların sayılmak suretiyle, atandıkları usulle 65 yaşına kadar görevlerine devam etmelerine imkân tanıyan düzenlemenin doğru olmadığı, diğer müsteşarların da kapsama alınması veya hepsinin kapsam dışı bırakılması gerektiği,

- Geçiş dönemi için tavan olarak öngörülen 6 aylık sürenin yeterli olmadığı,

- Devlete hizmet etmenin yalnızca Devlet Memurluğu yapmak suretiyle olmayacağı, bunun dışında da değişik alanlarda insanların deneyimlerini aktarmak suretiyle devlete yararlı olabileceği,

- Türkiye’de ortalama yaşam süresinin 68 yaş civarında olduğu, emeklilik yaşının Sosyal Güvenlik Sisteminin aktüeryal dengeleri göz önünde tutularak değerlendirilmesi gerektiği, yapılan düzenlemenin teknik bir düzenleme olduğu ve 61 yaşın emeklilik bakımından uygun olduğu,

- Kamu sektöründe tüm ayrımların kaldırılması gerektiği, bu bağlamda da tüm kamu personeli için tek bir emeklilik yaşının belirlenmesinin yerinde olacağı,

- Kamuda 61 yaşın üstünde fiili olarak çalışan insan sayısının sınırlı olduğu, bu insanların tecrübelerinden çeşitli şekillerde faydalanılabileceği, bürokrasiye dinamizm kazandırılması ve gençlerin önünün açılması gerektiği,

- Erken emekliliğin, Emekli Sandığının aktüeryal dengeleri üzerinde olumsuz etkileri olacağı, 1999 yılında bu mülahazayla emeklilik yaşının yükseltildiği,

- Şu an için emekli olacakların sayısının azlığının emeklilik yaşının düşürülmesi için yeterli bir gerekçe olmadığı, çünkü uygulamanın süreklilik arz edeceği, bu durumun ilerleyen yıllarda Emekli Sandığının aktüeryal dengesini bozacağı,

Gibi görüş ve eleştiriler ileri sürülmüştür.

Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise;

- 4839 sayılı Kanunla yapılan emeklilik yaşına ilişkin düzenlemenin Anayasa Mahkemesince yürürlüğünün durdurulduğu ve emeklilik yaş haddine ilişkin düzenleme konusunda boşluk olduğu, bu boşluğu doldurmak amacı ile yürürlüğü durdurma gerekçeleri de göz önünde tutularak Tasarının hazırlanmış olduğu,

- Aktüeryal hesaplamaların detaylı bir şekilde yapılmış olduğu ve 2004 yılından itibaren önemli tasarruflar sağlanacağı,

- Boşalan kadrolara yeni açıktan atamaların yapılmayacağı, böylece Devletin üzerindeki mali yükün de azalacağı,

- Tasarı kapsamına giren üst düzey bürokrat sayısının son derece sınırlı olduğu, bu nedenle Devletin işleyişinde yönetim sıkıntısı yaşanmayacağı,

- Genç nüfusa imkân tanınarak kamu yönetimine dinamizm kazandırılmasının amaçlandığı, böylece Devletin işleyişine katkıda bulunulacağı,

İfade edilmiştir.

Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir. Tasarının;

- 1 inci maddesi; (a) fıkrasında sayılan; Başbakanlık, Devlet Planlama Teşkilâtı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlarının da genel hükümlere tabi olmasına ilişkin görüşler doğrultusunda fıkranın metinden çıkarılması, buna paralel olarak madde metni ve çerçevesinin redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 2 nci maddesi, aynen,

- 3 üncü maddesi, 1 inci maddede yapılan değişikliğe paralel olarak Emekli Sandığı Kanununun 40 ıncı maddesi (a) fıkrasının da yürürlükten kaldırılan hükümler arasında sayılması suretiyle,

- Yürürlük ve Yürütmeye ilişkin 4 üncü ve 5 inci maddeleri aynen,

Kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Sait Açba</i>	<i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>	<i>Sabahattin Yıldız</i>
Afyon	Bursa	Muş
Kâtip	Üye	Üye
<i>Mehmet Sekmen</i>	<i>Mahmut Göksu</i>	<i>Mehmet Melik Özmen</i>
İstanbul	Adıyaman	Ağrı
Üye	Üye	Üye
<i>Ruhi Açıkgöz</i>	<i>Bülent Gedikli</i>	<i>Mehmet Zekai Özcan</i>
Aksaray	Ankara	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Osman Kaptan</i>	<i>Mehmet Mesut Özkan</i>	<i>Ali Osman Sali</i>
Antalya	Aydın	Bahkesir
(Karşı oy yazımız ektedir.)	(Karşı oy yazımız ektedir.)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Kemal Deveciler</i>	<i>Ömer Abuşoğlu</i>	<i>M. Emin Murat Bilgiç</i>
Balıkesir	Gaziantep	Isparta
(Karşı oy yazım ektedir.)		
Üye	Üye	Üye
<i>Alaattin Büyükkaya</i>	<i>Birgen Keleş</i>	<i>Ali Topuz</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
	(Karşı oy yazısı ektedir.)	(Karşı oy yazım eklidir.)

Üye <i>Kıvılcım Kemal Anadol</i> İzmir (Karşı oy yazısı ektedir.)	Üye <i>Hakkı Akalın</i> İzmir (Karşı oy yazısı ektedir.)	Üye <i>Mehmet Ceylan</i> Karabük
Üye <i>Y. Selahattin Beyribey</i> Kars	Üye <i>Taner Yıldız</i> Kayseri	Üye <i>Ali Er</i> Mersin
Üye Gürol Ergin	Üye <i>Kazım Türkmen</i> Ordu	Üye <i>Musa Uzunkaya</i> Samsun
Muğla (İmzada bulunamadı)	(Karşı oy yazısı ektedir.)	
Üye <i>Enis Tütüncü</i> Tekirdağ (Karşı oy yazısı ektedir.)	Üye <i>Faruk Nafiz Özak</i> Trabzon	Üye <i>Mehmet Akif Hamzaçebi</i> Trabzon (Karşı oy yazısı ektedir.)
	Üye <i>Osman Coşkunoglu</i> Uşak (Karşı oy yazımız ektedir.)	

KARŞI OY YAZISI

T.C. Emekli Sandığı iştirakçilerinin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddinin 65'ten 61'e indirilmesini öngören Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 16.3.2003 tarihli ve 4827 sayılı Kanunun çeşitli maddelerine ilişkin olarak Anayasa Mahkemesince yürütmeyi durdurma kararı verilmiştir. Söz konusu karar sonrasında hazırlanan bu Tasarının genel gerekçesinde Anayasa Mahkemesinin anılan kararı uyarınca doğan hukuksal boşluğun giderilmesinin amaçlandığı ifade edilmektedir.

Tasarı 4827 sayılı Kanunun görüşmeleri sırasında ileri sürdüğümüz temel eleştiriye karşılıklı değildir. Hukuksal boşluk giderilirken 4827 sayılı Kanundaki temel kabul olan yaş haddinin 65'ten 61'e indirilmesinden vazgeçilmemiştir.

Emekli Sandığı mevzuatındaki 65 yaş sınırının 61'e indirilmesinin objektif bir gerekçesi yoktur. Genç yaştaki personele yükselme olanağı yaratılması yönündeki bir gerekçe samimi olmaktan uzaktır. Kamu yönetiminde yükselmeler belli kurallara bağlıdır. Yükselmeler bu kurallar içerisinde gerçekleşir. Böyle olmasına rağmen kamu yönetiminin yerleşmiş kuralları bozulmaktadır. Türkiye'de demografik verilere göre ortalama yaşam süresi yükselmektedir. Zorunlu emeklilik yaşının düşürülmesi bu sosyal gelişime de uygun düşmemektedir.

Ayrıca, yaş haddinin 65'ten 61'e indirilmesi nedeniyle kademeli geçiş için öngörülen süreler son derece yetersizdir.

Tasarı bu şekilde kamu yönetimindeki ihtiyaçlardan kaynaklanmayan, kadrolaşma amaçlı bir yaklaşımı yansıtmaktadır.

Anılan nedenlerle Tasarıya katılmıyoruz.

<i>Ali Topuz</i> İstanbul	<i>M. Akif Hamzaçebi</i> Trabzon	<i>Hakkı Akalın</i> İzmir
<i>Kemal Anadol</i> İzmir	<i>Birgen Keleş</i> İstanbul	<i>Osman Kaptan</i> Antalya
<i>Kazım Türkmen</i> Ordu	<i>Enis Tütüncü</i> Tekirdağ	<i>Ali Kemal Devencililer</i> Balıkesir
<i>Osman Coşkunoglu</i> Uşak	<i>M. Mesut Özakcan</i> Aydın	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. - 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrası ile (a), (b) ve (d) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İştirakçilerin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 61 yaşını doldurdıkları tarihtir. 61 yaşını dolduranların açıktan ve naklen tayinleri yapılamaz. Ancak, personel kanunlarındaki yaş hadlerine ilişkin hükümler ile 43 üncü madde hükmü saklıdır.

a) Görevlerinde kalmaları faydalı görüldüğü takdirde, Başbakanlık Müsteşarı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarı, Hazine Müsteşarı ve Dış Ticaret Müsteşarının yaş hadleri, atandıkları usule göre 65 yaşını doldurdıkları tarihi geçmemek üzere uzatılabilir.

b) Üniversite öğretim üyelerinin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 67, hâkim ve savcılar ile Dışişleri Bakanlığında görevli büyükelçi ve daimi temsilcilerin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 65 yaşını doldurdıkları tarihtir.”

“d) (a) fıkrasında belirtilen görevlere 61 yaşını, (b) fıkrasında belirtilen görevlere fıkra da belirtilen yaş hadlerini ve (ç) fıkrasında belirtilen görevlere hizalarında gösterilen yaş hadlerini doldurmuş bulunanlar açıktan ve naklen tayin edilemezler.”

MADDE 2. - 5434 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 215. - 40 ıncı madde kapsamında bulunan iştirakçilerden;

a) Bu Kanunun yayımı tarihinde;

1. 61 yaşını doldurmuş olup 62 yaşını doldurmamış olanlar Kanunun yayımı tarihinden itibaren 6 ay,

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN  
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. - 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrası ile (b) ve (d) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İştirakçilerin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 61 yaşını doldurdıkları tarihtir. 61 yaşını dolduranların açıktan ve naklen tayinleri yapılamaz. Ancak, personel kanunlarındaki yaş hadlerine ilişkin hükümler ile 43 üncü madde hükmü saklıdır.

b) Üniversite öğretim üyelerinin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 67, hâkim ve savcılar ile Dışişleri Bakanlığında görevli büyükelçi ve daimi temsilcilerin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi 65 yaşını doldurdıkları tarihtir.

d) (b) fıkrasında belirtilen görevlere fıkra da belirtilen yaş hadlerini ve (ç) fıkrasında belirtilen görevlere hizalarında gösterilen yaş hadlerini doldurmuş bulunanlar açıktan ve naklen tayin edilemezler.”

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun  
Kabul Ettiği Metin)

2. 62 yaşını doldurmuş olup 63 yaşını doldur-  
mamış olanlar Kanunun yayımı tarihinden itibaren 5 ay,

3. 63 yaşını doldurmuş olup 64 yaşını doldur-  
mamış olanlar Kanunun yayımı tarihinden itibaren 4 ay,

4. 64 yaşını doldurmuş olup 65 yaşını doldur-  
mamış olanlar Kanunun yayımı tarihinden itibaren 3 ay,

b) Bu Kanunun yayımı tarihinde 61 yaşını  
doldurmalarına;

1. 1 ay ve daha az süre kalanlar 61 yaşını  
doldurdukları tarihten itibaren 5 ay,

2. 1 aydan fazla 2 ay ve daha az süre  
kalanlar 61 yaşını doldurdukları tarihten  
itibaren 4 ay,

3. 2 aydan fazla 3 ay ve daha az süre  
kalanlar 61 yaşını doldurdukları tarihten  
itibaren 3 ay,

4. 3 aydan fazla 4 ay ve daha az süre  
kalanlar 61 yaşını doldurdukları tarihten  
itibaren 2 ay,

5. 4 aydan fazla 5 ay ve daha az süre  
kalanlar 61 yaşını doldurdukları tarihten  
itibaren 1 ay,

Süreyle ve 65 yaşını doldurdukları tarihi  
geçmemek üzere görevlerinde kalırlar.

GEÇİCİ MADDE 216. - 17.4.2003  
tarihinde Sandık iştirakçisi olanlardan, yaş had-  
di nedeniyle emekliye sevk edilmeleri gereken  
tarihteki fiili hizmet süreleri emekli aylığı bağ-  
lanması için gerekli süreden az olanlar, 65  
yaşını dolduracakları tarihi geçmemek üzere,  
emekli aylığına hak kazanmak için gerekli hiz-  
met süresini dolduruncaya kadar görevlerinde  
kalırlar.

GEÇİCİ MADDE 217. - 3.4.2003 tarihli  
ve 4839 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarih-  
ten önce görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini  
gerektiren yaş haddi 65 yaşını doldurdukları  
tarih olan iştirakçiler hakkında, 10.5.2003

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun  
Kabul Ettiği Metin)

tarihi ile bu Kanunun yayımı tarihi arasında geçen sürede de emeklilik yaş haddi 65 yaşını doldurdukları tarih olarak uygulanır.”

MADDE 3. - 5434 sayılı Kanunun geçici 213 ve geçici 214 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4. - Bu Kanunun 2 nci maddesi ile 5434 sayılı Kanuna eklenen geçici 216 ncı madde 17.4.2003 tarihinde, geçici 217 ncı madde 10.5.2003 tarihinde, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 3. - 5434 sayılı Kanunun değişik 40 ncı maddesinin (a) fıkrası ile geçici 213 ve 214 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4. - Tasarının 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. - Tasarının 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

*Abdullah Gül*

*Başbakan V.*

*Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.*

*A. Gül*

*Devlet Bakanı*

*B. Atalay*

*Devlet Bakanı*

*G. Akşit*

*Millî Savunma Bakanı V.*

*A. Aksu*

*Millî Eğitim Bakanı*

*H. Çelik*

*Ulaştırma Bakanı V.*

*G. Akşit*

*Sanayi ve Ticaret Bakanı*

*A. Coşkun*

*Devlet Bak. ve Başb. Yrd.*

*A. Şener*

*Devlet Bakanı V.*

*B. Atalay*

*Devlet Bakanı V.*

*A. Coşkun*

*İçişleri Bakanı*

*A. Aksu*

*Bayındırlık ve İskân Bakanı*

*Z. Ergezen*

*Tarım ve Köyüşleri Bakanı*

*S. Güçlü*

*En. ve Tab. Kay. Bakanı*

*M. H. Güler*

*Çevre ve Orman Bakanı*

*O. Pepe*

*Devlet Bak. ve Başb. Yrd.*

*M. A. Şahin*

*Devlet Bakanı*

*M. Aydın*

*Adalet Bakanı*

*C. Çiçek*

*Maliye Bakanı V.*

*E. Mumcu*

*Sağlık Bakanı*

*R. Akdağ*

*Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı*

*M. Başesgioğlu*

*Kültür ve Turizm Bakanı*

*E. Mumcu*